
Vår referanse 2020/40279-14
Dato 30.04.2020

GULEN KOMMUNE
Eivindvikvegen 1119
5966 EIVINDVIK

Gulen kommune - arealdelen til kommuneplanen. Administrativ fråsegn etter arbeidsmøte 23.04.2020

Vi viser til at utkast til arealdel ligg ute til offentlig ettersyn, jamfør brev dagsett 27.03.2020, og til arbeidsmøte 23.04.2020. Vi viser også til brev frå Gulen kommune dagsett 24.04.2020 om vidare framdrift for planarbeidet.

Møtet var organisert av Fylkesmannen og der Vestland fylkeskommune var med. I møtet vart ulike problemstillingar diskutert, og med bakgrunn i dette vart vi einige om at frist for uttale vert utsett, og at fagetatane kjem med skriftleg notat på dei problemstillingane som vart løfta i møtet.

Utkast til arealdel skal handsamast av fylkesutvalet i Vestland fylkeskommune. Denne fråsegna er ikkje ei formell fråsegn til planen, men er administrative attendemeldingar etter møtet.

Etter vårt delegeringsreglement er det slik at fylkesdirektøren for den aktuelle avdelinga er delegert mynde til å fremje motsegn til «tema i arealplanar som ikkje er av prinsipiell karakter, og som har vesentleg negativ verknad for myndeområda fylkeskommunen skal ivareta.» Motsegnretten er i medhald av Vestland fylkeskommune sitt reglement for folkevalde organ og delegering, avsnitt 42 om lov om planlegging og byggesaksbehandling.

Ved gjennomgang av planen har avdeling for kultur, idrett og inkludering, seksjon for kulturarv, vurdert det til at det er behov for å gå til administrative motsegner på nokre punkt. Dette vart nemnt i møtet. Vi ser det som føremålstenleg både for kommunen og for oss ,at vi kjem med desse motsegnene no.

PLANFAGLEGE MERKNADER

Kommunen skriv at dette er ei rullering der målet har vore mindre endringar og oppdateringar for å tilpasse plangrunnlaget betre til dagens behov. Dei nye føremåla for bebyggelse og anlegg i utkastet, ligg i gjeldande arealdel anten som reine LNF-område, som LNF-spreidd, og eller som ein annan type underføremål av bebyggelse og anlegg. LNF- spreidd er avgrensa område der ein i utgangspunktet kan bygge direkte med heimel i arealdelen på bakgrunn av byggesøknad, men utan reguleringsplan.

Planutkastet legg ikkje opp til mange nye område til LNF-spreidd. I gjeldande plan ligg det ute mykje areal til bustader og fritidsbustader, både i form av føremålsområde og i form av LNF-spreidd. Det kan nemnast at 5780 dekar er sett av i gjeldande plan til LNF-spreidd.

Arealdelen totalt sett nyttar LNF - område der det er tillate med spreidd utbygging i stor grad. Som hovudregel bør slike areal nyttast i moderat grad. Det ligg i gjeldande plan inne område for LNF -

spreidd som har potensiale for 10 - 50 nye einingar. Då er dei av ein slik storleik at dei bør planleggjast som vanlege føremålsområde med krav om reguleringsplan, og ikkje LNF-spreidd. Reguleringsplan vil vere den beste reiskapen for realisering av nye bustad-, fritidsområde. Dette gjeld mellom anna i høve trygg skuleveg, tilkomst til offentleg veg, kollektivhaldeplass og gode bumiljø.

Kommunen har valt å syne alle vurderte innspel inn i det plankartet som har vore ute til høyring. Også dei innspela som i planomtale med konsekvensvurdering ikkje er tilrådd tatt med vidare, verken av administrasjonen eller etter politisk handsaming for utlegging til offentleg ettersyn. Slike område bør ikkje visast i plankartet ved offentleg ettersyn, då det kan føre til mistydingar. Vi kommenterer ikkje desse områda i denne fråsegna, då vi ikkje ser på dei som utlagde til offentleg ettersyn.

Dersom kommunen ved si slutthandsaming av planen likevel ønskjer å ta nokon av desse føremålsområda inn i planen og vedta dei, må planen ut til nytt offentleg ettersyn, og der desse områda er tatt med.

I gjeldande arealdel for Gulen er det etter vår vurdering lagt ut ei ganske stor «reserve» av bustader og fritidsbustader, både i form av eigne føremålsområde og LNF-spreidd. Det er i planframlegget ikkje sagt noko om, eller gjort ei vurdering av, det faktiske behovet for bustader og fritidsbustader. I arbeidsmøtet sa kommunen at grunnen til at det er planlagt så mykje areal, er at dei ønskjer å ha ein fleksibilitet i høve framtidige behov. Behovet for å raskt kunne ha tilgjengeleg bustadareal dersom større verksemdar etablerer seg i kommunen vart nytta som eksempel. Vi har forståing for eit slikt ønske. Vi meiner likevel at det er føremålstenleg med ein gjennomgang av behovet for areal sett i lys av demografi og konkrete behov for fleksibilitet og kapasitet for areal til bustader og fritidsbustader. Vi vil vise til plan- og bygningslova § 3-1 om oppgåver og omsyn i planlegginga og der det står at «Planleggingen skal bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetningar for gjennomføring og ikke være mer omfattende enn nødvendig».

Med bakgrunn i det vil vi oppmode kommunen til å lage eit arealrekneskap for dei ulike føremåla som ligg ute, og setje det opp mot dei behova ein ser for arealbruk framover. Dei føremålsområda som har lege ute i planen og som har vist seg at ikkje lenger er aktuelle eller i tråd med den utviklinga ein ønskjer seg for arealbruken bør først tilbake til LNF - føremål.

Eit anna generelt inntrykk, er at planen har omfattande føresegnar og retningslinjer. Dei er godt skrivne, og isolert sett tydelege. Men føresegnene har og i seg mange føringar som er dekte av eigne særlover og forskrifter. Her burde det og vore rydda, då føresegnene vert tydelegare om dei berre inneheld dei juridiske føringane som er direkte heimla i denne planen, og saman med skildrande retningslinjer for bruken.

AKVAKULTUR

Vestland fylkeskommune har ansvar for handsaming av søknader etter akvakulturlova; lokalitetsklarering og tildeling av løyve for andre artar enn laks og aure. Løyve etter akvakulturlova kan ikkje gis om det er i strid med arealplan. Sjølv om søknad er i tråd med arealplan må søknad om akvakultur leggast ut til offentleg ettersyn og arealbruken må vurderast etter plan- og bygningslova av kommunen. Vidare i sakshandsaminga skal påverknader på miljø, fiskehelse- og velferd for oppdrettsfisk og påverknader på villfisk, ferdsel, fiskeriinteresser og ferskvassressursar vurderast. Ein søknad om akvakulturverksemd treng positive løyve etter forureiningslova, matlova og hamne- og farvasslova, samt vassressurslova der det er bruk av ferskvatn før løyve etter akvakulturlova kan gis.

I samband med planlegging etter plan- og bygningslova har vi plikt til å medverke for å ivareta statlege og regionale omsyn. Det er nasjonale forventningar til at det vert sett av areal til berekraftig vekst av akvakulturnæringa gjennom oppdaterte planar, som også ivaretek miljøomsyn og andre samfunnsinteresser. Handsaming av akvakultursøknadar er ein omfattande prosess som

krev vurderingar og avgjerd etter fleire lovverk og fleire instansar, også offentleg ettersyn og vurdering av arealbruk etter plan- og bygningslova.

Vestland fylkeskommune har ansvaret for å fremje motsegn på vegne av havbruksinteressene, og ser det som særleg viktig at kommunen gjennom arealplanlegging legg til rette for ei berekraftig og lønnsam utvikling av akvakulturnæringa.

Kommentar til planframlegget frå Gulen kommune

For akvakultur for laksefisk er det snakk om eitt nytt område med reint føremål for akvakultur, og fem område med utviding eller justering av eksisterande område i gjeldande plan. I tillegg ligg det inne 9 ulike innspel for 12 delområde der det i konsekvensutgreiinga står at det er snakk om «algar og akvakulturdyr til konsum - ikkje matfisk».

Vi ser positivt på at Gulen kommune har innarbeidd mange nye områder for akvakultur i sin arealplan. Både nytt område for laksefisk, og områder for anna type akvakultur. I tillegg er det positivt at enkelte eksisterande område er utvida for meir fleksibilitet for eksisterande næring.

Tilstrekkeleg og store nok akvakulturområder i kommuneplanane er avgjerande for ei berekraftig utvikling av næringa. Uavhengig av om det i produksjonsområdeforskrifta opnar for vekst, eller for reduksjon i fylket vårt, er det viktig at næringa får moglegheit til å utvikle produksjonsformer som gir betre fiskehelse og kan løyse andre utfordringar. Det kan vere trong for omstrukturering, samlokalisering, endring av anlegg eller bruk av ny teknologi.

Havtare AS har kome med 9 ulike innspel for 12 delområde der det i konsekvensutgreiinga står at det er snakk om «algar og akvakulturdyr til konsum - ikkje matfisk». Det er lagt ut område med reint føremål akvakultur på til saman mellom 7000 og 8000 daa sjøareal.

At det også er sett av areal for anna akvakultur enn produksjon av fisk; «Akvakulturområde til algar og akvakulturdyr til konsum - ikkje matfisk», vil vere avgjerande for ei vidareutvikling av andre typar akvakultur enn matfiskproduksjon. Planlegging for framtidig næringsutvikling med avgrensa kunnskap om arealbehov kan være krevjande. Kommunen har valt å legge ut mange akvakulturområde med berre akvakultur som føremål («einbruks-område») med ulik storleik. Det kunne òg vore løyst med å planlegge fleirbruksområder inkludert akvakultur.

Vi forstår at denne typen akvakultur vil kunne vere arealkrevjande. Det er også slik at dette er ein ny type næring, med mykje å lære i høve utvikling og kommersialisering. Vi har difor forståing for at det er behov for legge ut store område der ein har moglegheit til å leite etter optimal plassering med tanke på vasskvalitet, temperatur, straum, botnsubstrat og andre faktorar. Næringa må «leite seg litt fram».

Men konsekvensvurderinga for desse områda er lite skildrande og etter vår vurdering på eit for tynt kunnskapsgrunnlag. Det vert gjort skjematisk og korte vurderingar av konfliktnivået, og dei vert i stor grad vurdert som moderate. Vi meiner behovet for å leggje ut så store og så mange område må skildrast og grunngjevast betre enn det som er gjort i planen. Kommunen bør be Havtare AS om å kome med ei utdjupande skildring av korleis dei ser føre seg å nytte desse områda, krava til dei fysiske eigenskapane til areala for denne typen akvakultur, og det faktiske arealbehovet.

Det er også slik at ulike typar akvakulturdyr vil ha ulike verknader og konsekvensar for annan arealbruk. Vi meiner det er uheldig å leggje ut så store område til ein eksklusiv bruk, utan at det er sagt noko nærare om potensiell bruk og kva konsekvensar det vil ha, og utan at det reelle behovet for areal er nærare kartlagt og grunngjeve gjennom planarbeidet.

SENTRUMSAVGRENSING

Fylkesrådmannen vil vise til gjeldande regional planføresegn om lokalisering av handel og kjøpesentra frå 2017. Her står det i kapittel 3.3. Lokalisering av handel og kjøpesenter, at

«Avgrensning av sentrumsområde skal vere fastsett i gjeldande kommuneplan, eller etter ei planfagleg vurdering kan ein avgrense sentrumsområde i områdereguleringsplan.» Vi kan ikkje finne at dette er gjort i forslag til kommuneplan, og vil oppmode til at sentrumsutstrekning vert fastsett i kommuneplanen. For Gulen kommune vil dette først og fremst vere viktig for Eivindvik.

SAMFERDSEL

Vestland fylkeskommune har frå 01.01.2020 teke over ansvaret for fylkesvegnettet. For infrastruktur og veg vil det vere av avgjerande betydning å ha særleg fokus på trafikktryggleik og ferdsle, og med eit miljøperspektiv. Særs viktig er trygg skuleveg og mjuke trafikantar. Regional transportplan legg opp til at auka i persontransporten skal løysast med bruk av kollektiv, sykkel og gange. Dette set krav til korleis ein ferdast, og til utforming av fylkesvegnettet.

Oppedal - Eivindvik

Når det gjeld områda i Oppedal (framtidig skytebane) og ved Eivindvik (akvakultur, fritidsbustader og spreidd busetnad på Hisarøy) har vi mindre merknadar. Vi legg til grunn at det er sett plankrav til område for skytebane, og til område for fritidsbusetnad. Sistnemnde skal koplatt på offentleg vegnett på ein måte som ivaretek trygg og effektiv ferdsle. Særleg viktig vert dette i kommunesenteret Eivindvik, der desse områda er lokalisert mot areal med heilårsbustadar.

Hovden - Steine

For området på Hovden - Steine er det lagt opp til ei strekning langs Fv 57 der ein skal etablere delar av eit hovudnett for gang og sykkelveg. Dette krev heilt klart ein detaljregulering der Vestland fylkeskommunen som vegeigar aktivt tek del i utforminga av planen. Strekninga skal vere framtidig hovudnett for gang og sykkelveg. Vi ser at terrenget på staden innbyr til sykkel og gange då det er relativt flatt i området. Med bakgrunn i trafikktryggleik er det også trong for gang og sykkelveg.

Dalsøyra

På Dalsøyra er det lagt opp til eit større område til busetnad, innspel nr. 22. Slik vi forstår det ligg dette allereie inne i eksisterande arealplan, men at ein no i stor grad ønskjer å lokalisere dette til området sør av elva på staden. I tillegg er det i tilstøytande areal avsett område til fritidsbustader og naust. Det er etter vår vurdering naturleg at kommunen her set krav til reguleringsplan i arealdelen.

Det må påreknast felles tilkomst til Fv 57 og krav til byggjegrænse i samsvar med [Rammeplan for avkøyrslar og byggjegrænser](#). I utgangspunktet bør eit slikt bustadområde ligge på same sida av fylkesvegen som resten av bustadane i området, med tanke på kryssing av fylkesvegen for mjuke trafikantar. Ei anna utfordring med eit større bustadområde på denne staden er trygg skuleveg på ein fylkesveg utan tilbod til mjuke trafikantar. Gang- og sykkelveg må vurderast i plansamanheng.

Byrknes

På Byrknes er det lagt opp til fleire nye område for bygging. Vi vurderer det som positivt at ein ønskjer konsentrasjon av ulike føremål som bustad og næring knytt opp til lokalsenteret på Byrknes. Vi har i dag ikkje god nok kunnskap om tilbod til mjuke trafikantar på Byrknes. Nytt bustadområde må lokaliserast så nært opp til eksisterande bustadområde på Byrknes som mogleg. Truleg vil det vere framtidsretta å kunne konsentrere heilårsbustadar i vestleg del av område 43. Området er av ein slik storleik at det er naturleg å stille krav om regulering.

Dei areala ein ser føre seg til heilårsbustadar må lokaliserast nærare Byrknes sentrum. Fritidsbustadar er egna til å ligge i randsona av eller i ytterkanten av bustadområda. Bustadar i dette området bør ligge tettare på dei sentrale delane på Byrknes. Spesielt gjeld dette med tanke på trygg skuleveg og trafikale tiltak i høve realisering av dette.

Sløvåg - Sande

På Sløvåg er det nord av dagens ferjekai lagt inn areal til framtidig hamn i sjø, småbåthamn og hamn generelt. Dette er store areal som må regulerast før utnytting. Området grensar opp mot

fylkesveg til Byrknes. Tilkomst til fylkesvegnettet må vere i samsvar med Vegnormal N100 og det vil bli kravd felles tilkomst til fylkesvegnettet frå området.

I særleg del av Sandøy er det sett av areal til bustad, fritidsbustadar, LNF med spreidde bustadar, hamn og småbåtanlegg. Som eit utgangspunkt vurderer vi at dei ulike kategoriane ligg noko om kvarandre på denne delen av øya. Vi meiner det beste er å avsette område til bustad og fritidsbustadar kvar for seg. Kommunen bør stille krav til reguleringsplan for desse areala, og det må stillast krav om færrast mogleg tilkomst til fylkesvegen.

Akvakultur

Ved denne rulleringa er det lagt ut eit større tal med lokalitetar knytt til akvakultur. I all hovudsak vil desse kunne nåast frå sjøsida. Vi ser likevel at nokre av desse kan det vere aktuelle å nå frå land. Akvakultur i eit område kan føre til endra bruk av areal, samt auka trafikk på fylkesvegnettet. Det skal då søkjast om endra eller utvida bruk av avkøyrsløse til Vestland fylkeskommune.

Føresegner

I føresegnene under pkt. 2.3 Krav til infrastruktur, er vegnettet i kommunen omtala. [Rammeplan for avkøyrsløse og byggjegranser](#) utarbeid av Statens vegvesen, region vest er lagd til grunn. Fylkesvegnettet er vist i 3 kategoriar når det gjeld byggjeavstand, på 50, 30 og 15 meter. Byggjegransene kan ved kommuneplanen gjerast juridisk bindande med kommunen som handsamar av dispensasjonssøknadar frå byggjegrænse til fylkesveg. Vi oppfattar opplistinga under pkt. 2.3.1 som å vere av informativ art. Dispensasjonssøknadar som gjeld byggjegrænse til fylkesvegnettet skal handsamast av Vestland fylkeskommune.

Under pkt. 2.3.1.b står det at Statens vegvesen eig sikkerheitssone + 2 meter langs fylkesvegar. Dette må rettast til at «Vestland fylkeskommune eig».

LANDSKAP

Vi vil vise til plan- og bygningslova § 3-1 om oppgåver og omsyn i planlegginga, der det står i første ledd bokstav b) at planleggingen skal «sikre jordressursene, kvalitetar i landskapet og vern av verdifulle landskap og kulturmiljøer». Vi vil også vise til [den europeiske landskapskonvensjonen](#).

Gjeldande regional retningsline for arealbruk er Fylkesdelplan for arealbruk vedteken i 2000. I retningslinene her står det om estetikk i landskapsforvaltninga. I nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2019 - 2023 står det at fylkeskommunane og kommunane skal vurdere arealbruken i strandsona langs sjøen og i og langs vassdrag i eit heilskapleg og langsiktig perspektiv, og ta særskilte omsyn til naturmangfald, kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

Generelt om landskap vil vi seie at bruk av areal bør konsentrerast til i og ved område som alt er utbygd og prega av menneskeleg aktivitet. Utbygging i område nær sjø, eksponert i landskapet og med behov for omfattande inngrep og infrastruktur er ofte konfliktfylte. Å leggje til rette for slike etableringar bør vere forankra i overordna planverk og i tråd med langsiktige mål for utvikling i kommunen, og også basert på at det ikkje er mogleg å få det til andre stader. Dei områda som vert lagt ut i arealdelen bør vere aktuelle å bygge ut innan rimeleg tid.

Innspeil 8, 9 og 17 på Båtevågneset, føremål hotell / leilegheitshotell, småbåtanlegg og badeplass. Vi meiner ei utbygging her vil vere uheldig i høve landskap, det viser også konsekvensutgreiinga, med høg negative score på landskap. Tiltaket vil krevje mykje infrastruktur og inngrep i eit terreng som ser ut til krevje mykje bearbeiding, og vil kunne bli svært eksponert mot sjøen. Og i vurderinga i KU står det at hotell vil vere omfattande og det er usikkerheit rundt om det vil bli realisert. Vi ønskjer å ha ei positiv haldning til denne typen tiltak, og det ville kunne ha vore eit godt tilskot til reiselivsnæringa i kommunen. Men konsekvensane på landskap for sjølve tiltaket, og det at tiltaket

ligg 1 km i luftlinje frå kommunal veg, og krev ytterlegare inngrep i form av veg, gjer at vi meiner tiltaket vil ha for store negative konsekvensar på landskap.

Innspel 4. Ospeneset Sande, bustader. Tiltaket vil kunne få negative konsekvensar for landskapet, men dei kan reduserast gjennom byggjegranser. Det står at det er snakk om «eit par tomter». Dersom byggjegransene vert sett på ein god måte og med tanke på terreng, silhuett og fjernverknad vil dei negative verknadane for landskapet kunne bli reduserte. Vi er også bekymra for om ei bustadetablering her kan føre til ei viss grad av «privatisering» av badestranda her.

Vi vil uansett oppmode kommunen om å samle bustadbygginga i større felt, og ikkje opne for flekkvis bustadbygging gjennom arealdelen. Vi meiner områda 2 og 13, Arehaugen Sande, er klart betre eigna, og med ein storleik på 63 mål vil behovet for bustadtomter i området vere dekt for ei tid framover.

Innspel 5. Ospeneset Sande, naustområde. Kommunen skriv i konsekvensvurderinga at utbygginga bør skje konsentrert og i tilknytning til dei nausta som allereie ligg der. Vi forstår difor ikkje kvifor området er så stort og langt sør. Avgrensinga av innspelet bør reduserast til eit meir avgrensa areal, og slik at det kun vert opna for naust i nærleiken av eksisterande naustområde. Den som har kome med innspelet bør oppmodast til å spele inn ei meir reell avgrensing. Det same gjeld for innspel nr. 6. småbåtanlegg på Ospeneset.

Innspel 27 og 40 Eidssaga - Sløvåg / Steinsøya. Området ligg i nærleiken av Sløvåg og i ein del av Gulen som er prioritert for industriutvikling. Storleiken på arealbruksområde som vert lagt ut i arealdelen må vere grunngeven og reell. Om ein skal forsvare å leggje ut eit område for næring som er så stort og som i så stor grad vil krevje utfylling i sjø, må behovet vere godt kartlagt og dokumentert. Inkludert alternative areal på land i nærområdet. Uansett meiner vi at arealet som vert lagt ut i arealdelen bør reduserast vesentleg, og slik at grensa for området går aust for Eidsøyna og Steinsøyna.

KLIMA OG ENERGI

[Klimagassutsleppa](#) til Gulen kommune er på 113 669 tonn CO₂-ekvivalentar, og utsleppa steig med 7,2 % frå 2017 til 2018. Utsleppa er klart størst innan sjøfart, men jordbruk, vegtrafikk, avfall og avløp er også store, og her kan kommunen påverke mellom anna gjennom føringar i kommunen sin arealdel. Dei nasjonale måla er ein utsleppsreduksjon på 40 % innan 2030, og desse måla er i tillegg føreslått å auke til 50-55% innan ikkje-kvotepliktig sektor.

I planskildringa får klimatilpassing ei eiga omtale, der det vert sagt at omsynet til eit endra klima må bli ein integrert del av dei kommunale ansvarsområda. Vi oppmodar om at FN sitt berekraftsmål nr.13, stoppe klimaendringane, vert ein naturleg del av arbeidet, og her kjem kommunen sitt arbeid for å redusere klimagassutsleppa også inn. Kommunen må jobbe med både utsleppsreduksjon og klimatilpassing, og arealdelen er eit verktøy for å både redusere klimagassutslepp, legge til rette for miljøvenleg energiomlegging og å klimatilpasse samfunnet. Sjå [Statlige retningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging](#) og [Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing](#).

Vi er innforstått med at dette er tenkt som ei rullering og ikkje ein full revisjon av arealdelen frå 2014. Vi meiner likevel at planskildringa også bør seie noko om utsleppsreduksjon og korleis kommunen kan nytte arealdelen som verkty for å oppnå dette, på dei felta der den har moglegheit for å påverke. Vi saknar òg føresegner og retningsliner som set krav til framtidig utbygging og tiltak som bidreg til ei berekraftig utvikling. For eksempel kan det i retningslinene seiast noko om tilrettelegging for elektrifisering av transporten i kommunen. I januar 2020 var 51,1% av dei nye bilane selt i Vestland ein elbil. For å nå måla i Paris-avtalen signaliserer NTP at alle nye privatbilar frå 2025 skal vere nullutsleppsbilar.

I tillegg har utslepp frå båttrafikken i kommunen potensiale for å elektrifiserast, mellom anna småbåtsegmentet. Her skjer det mykje, og dersom kommunen skal «ta sats» kan dette vere eit av tiltaka kommunen fokuserer på. Planlegging og tilrettelegging for både båtar og bilar som skal nyttast i kommunen, og at desse skal kunne ladast vil vere eit viktig grep i utviklinga av kommunen. Dette kan m.a. gjerast ved å setje krav til ladepunkt på parkeringsplassar, på lik linje med krav om handikap- og sykkelparkering.

KULTURMINNE OG KULTURMILJØ

Vestland fylkeskommune gjev uttale som regional styresmakt for kulturminnevern.

Kulturminne og kulturmiljø er ein ikkje-fornybare ressurs som skal takast vare på i ei heilskapleg miljø- og ressursforvaltning. Både som vitskapleg kjeldemateriale og synlege element i omgjevnadane, skal desse ressursane gje varig grunnlag for nolevande og framtidige generasjonar sin kunnskap om kulturarv, sjølvforståing og identitet. Knytt til lokal samfunnsutvikling, er kulturminne og kulturmiljø kjelde til trivsel, oppleving og verdiskaping.

Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging (2019 - 2023), legg vekt på at kulturminne og kulturmiljø er ein ikkje-fornybar ressurs som kan gje grunnlag for økonomisk, sosial, kulturell og miljømessig utvikling. Gjenbruk av den historiske bygningsmassen kan i tillegg gje betydelege klimagevinstar. Arealendringar og endra bruk av bygningar er av dei faktorane som i størst grad er med på å påverkar kulturminne og kulturmiljø. Kommunane har ei viktig rolle i arbeidet med å ta vare på kulturarven som ressurs for kunnskap, oppleving, bruk og gjenbruk. Fylkeskommunen har eit ansvar for å sørge for dei nasjonale og regionale kulturminneverdiane og støtte kommunane med råd og rettleiing.

Vestland fylkeskommune har i Fylkestinget, sak 2019/13, vedteke *Reglement for folkevalde organ og Delegering. Reglement for delegering etter særlov* omhandlar i avsnitt 42 *Lov om planlegging og byggesaksbehandling av 27.06.2008 nr 71*.

§ 11-4 seier at «Fylkesutvalet har mynde til å gje uttale til kommuneplanens arealdel». Og etter § 5-4, første ledd, «Fylkesutvalet har mynde til å fremje motsegn til forslag til kommuneplan, kommunedelplan, område- og detaljreguleringsplan.».

Etter § 5-4, andre ledd; «Fylkesrådmannen har mynde til fremje motsegn til tema i arealplanar som ikkje er av prinsipiell karakter, og som har vesentleg negativ verknad for myndeområda fylkeskommunen skal ivareta». Mynda er delegert vidare til fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering.

Og etter tredje ledd; «Fylkesrådmannen har mynde til å trekkje fremja motsegn når grunnlaget for motsegn ikkje lenger er til stades». Det er også delegert vidare til fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering.

Fylkesrådmannen legg til grunn at reint formelle, tekniske manglar i planframlegget vert handsama med administrative motsegner. Saker der det er rom for politisk skjønnsutøving vert rekna å vere av prinsipiell karakter og såleis handsama med eit politisk vedtak. Om det politisk vert fatta vedtak i strid med administrasjonen sine faglege tilrådingar skal Riksantikvaren (Direktoratet for kulturminneforvaltning) underrettast, slik at Riksantikvaren på sjølvstendig grunnlag kan vurdere om dei skal overta fylkeskommunen sin myndigheit, jf. *Forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven, § 7. Underretningsplikt mv., 3. ledd*.

Generell vurdering

Gulen har ein rik og variert kulturminnebestand som spenner over store delar av det lange tidsrommet det har budd folk i dette området. Mange kulturminne er av nasjonal og regional kulturminneverdi, men det er også ein rik bestand av lokale kulturminneverdiar. Gulen har til dømes ein utprega og særeigen byggeskikk med bygningar med steinbygde veggjer, ein byggeskikk som dei også har felles med delar av Nordhordland.

Gulen har teke omsyn til kjende kulturminne og kulturmiljø ved nye arealføremål. Planframlegget kjem i overvegande grad ikkje i konflikt med kjende kulturminne, og konsekvensutgreinga har jamt over gode vurderingar når det gjeld kjente kulturminne.

Automatisk freda kulturminne

Kjende automatisk freda kulturminne

Planframlegget har i stor grad teke omsyn til kjende automatisk freda kulturminne, det vurderer vi som svært positivt. Automatisk freda kulturminne omfattar alle spor etter menneskelege verksemd frå istidas slutt og fram til reformasjonen (år 1536).

Vi vil gje ros til kommunen for arbeidet med å markere automatisk freda kulturminne i plankartet og utarbeiding av tabell 18 i føresegnene. Det er positivt at det er merksemd på ei større sone rundt dei automatisk freda kulturminna. Vi har nokre merknader til kart og tabell.

Kart og tabell omfattar dei kjente og registrerte kulturminna som ligg i landskapet i dag. For dei kulturminna som har blitt nærare undersøkt og dokumentert gjennom utgraving, er fredinga oppheva, og dei treng ikkje inngå i denne oversikta. Det gjeld for H570_31 og _32 Halsvik som har blitt gravd ut. Vi ser at tabellen sluttar på nr. 49, medan kartmarkeringa går til nr. 53 (Iledalen) og reknar med at tabell og kart blir oppdatert. Det er nokre fleire automatisk freda kulturminne som må inngå i kart og tabell:

H730_ Eivindvik	191407	Dyrkingsflate, automatisk freda
H730_ Eivindvik	268671	Gulatinget, automatisk freda
H730_ Nappen	268669	Busetjing, automatisk freda

Vi har også oppdatering av opplysningar i tabellen:

H730_29 Sløvåg Id.nr. som manglar i tabellen, skal vere	149672.	Leirstader, automatisk freda
H730_19 Gulen kyrkje	84447	Mellomalder kyrkjestad, automatisk freda
H730_19 Gulen kyrkje	84447	Listeført kyrkje
H730_39 Brekke kyrkje	83949	Mellomalder kyrkjestad, automatisk freda
H730_39 Brekke kyrkje	83949	Ikkje freda
H730_40 Haugland (Brekke)	84502	Mellomalder kyrkjestad, automatisk freda

Undersøkingsplikt og føresegner

I samband med konsekvensutgreiing av nye utbyggingsareal har kommunen gjort vurdering om tiltak vil virke inn på kjente automatisk freda kulturminne, noko som er viktig. Men her er areal som har potensial for automatisk freda kulturminne. Det er generelt stort funnpotensial i areal mellom 0 til ca. 30 moh og inne på dagens dyrka mark. Det er også stadvis noko funnpotensial i utmark. Funnpotensialet på dyrka mark og i utmark har samanheng gardsdrifta (korndyrking, husdyrhald og fiske) i dei siste 4000 år.

Forholdet til automatisk freda kulturminne er ikkje tilstrekkeleg avklart. Det må takast større omsyn til at det finst automatisk freda kulturminne som ikkje er registrert og difor blir øydelagde ved planlagde tiltak i kommuneplanen.

Fylkeskommunen kan difor formelt sett ikkje seie seg samd i ny arealbruk i kommuneplanens arealdel før undersøkingsplikta, jf. § 9 i kulturminnelova, er oppfylt og tilhøvet til automatisk freda kulturminne er avklart. Dette inneber at Vestland fylkeskommune må ha alle arealplanar m.m. på høyring.

Vidare må Vestland fylkeskommune ha til handsaming søknader i areal for spreidd utbygging til bustader, fritidsbustader og næring jf. føresegner § 3.2.2.-3.2.5. Dette for at handsaming av

undersøkingsplikta i høve automatisk freda kulturminne vert handheva, men også av omsyn til andre typar kulturminne.

Regional kulturmynde må også ha på høyring dispensasjonar etter plan- og bygningslova og endra arealbruk etter anna lovverk.

Føljande tekst må inn i avsnitt 3.2.2. Føresegner:

1. *Alle tiltak innanfor område for spreidd utbygging skal sendast på høyring til regional kulturmynde.*

Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering fremjar motsegn til planframlegget dersom det ikkje blir gjort.

Omsynssone og føresegn

I Føresegner avsnitt 4.2.6. står det føresegner til områda merka med omsynssone H730 i plankartet. Omsynssona omfattar ei rad ulike kulturminnegrupper, og vi vil av den grunn tilrå at føresegnene vert tilpassa det:

Omsynssona omfattar kjente automatisk freda kulturminne, vedtaksfreda kulturminne og forskjellige statleg listeførte kulturminne, som etter Kulturminnelova eller andre offentleg verneføremål skal bevarast.

Teksten knytt til automatisk freda kulturminne må endrast til:

Omsynssona omfattar automatisk freda kulturminne. Areal er freda i medhald av lov om kulturminne, og det er ikkje tillate med tiltak eller inngrep som er eigna til å øydelegge, skade, dekke til eller på annan måte utilbørleg skjemme kulturminnet, mellombels eller permanent. Tiltak som kan ha innverknad på automatisk freda kulturminne, skal leggjast fram for Vestland fylkeskommune.

Den generelle teksten vedrørande kostnadar er ikkje korrekt, sjå lov om kulturminne § 9 og 10, rundskriv T-2/07. Denne teksten må gå ut eller endrast.

Avsnitt 2.8. i Føresegner omhandlar krav om omsyn til eksisterande byggverk og kulturmiljø. Vi rår til at siste setning i pkt. c) blir som følgjer:

Tiltak i kulturmiljø som kan råke verna eller verneverdige nyare tids kulturminne og kulturmiljø skal også sendast til regional kulturminnemynde.

Vedtaksfreda kulturminne frå nyare tid

Sellevåg treskofabrikk

Sellevåg treskofabrikk er eit representativt døme på framveksten av småskala industriverksemd basert på foredling av trevirke på slutten av 1800-tallet, og representerer ein viktig del av industrihistoria på Vestlandet. Sellevåg treskofabrikk er plassert nede ved pollen der elva frå Sellevågvatnet renn ut. Landskapet rundt er typisk for Gulen og fabrikk ligg skjerna inn i ei lita kløft der elva renn ut i pollen framfor fabrikk. Fabrikkanlegget består i dag av fabrikkbygningen og ein garasje for lastebil påbygd.

Sellevåg treskofabrikk med omgjevnader vart freda av Riksantikvaren i 2012 som eit viktig teknisk-industrielt kulturminne. Treskofabrikk som er freda etter § 15 i kulturminnelova og området rundt som er freda etter § 19 må få omsynssone bevaring kulturmiljø H570, med høvelege føresegner.

Lovisendal

Brekke gard var offisersgard frå 1677. Den seinare kommandanten på Munkholmen, Even Kraft, oppførte hovudbygningen i 1727. Sonen, kaptein Knud Kraft, skiftet ut det gamle torvtaket med teglstein i 1750-årene. I 1769 ble garden sorenskrivargard for Ytre Sogn da Niels Hegelund

Holtzrod busette seg her. Sorenskrivar Peter Boerthman Voss overtok garden i 1814. Dette namnet er første gong nemnt 17. august 1819. Voss selde seinare Lovisendal til Eivindvik skolekommune, og hovudbygningen ble nytta som kombinert skolehus og lærarbustad ein periode på 1820-tallet. Frå slutten av 1800-tallet har bygningen vore eigd av familien Ellingsen, og har vært i bruk som bustad og landhandel heilt frem til 1965. I den seinare tida har bygningen vore nytta som barnehage.

Lovisendal blei freda i 1923. Lovisendal som er freda etter § 15 i kulturminnelova og eit området rundt må få omsynssone bevaring kulturmiljø H570, med høvelege føresegner.

Trondhjemske Postvei

Dette er objekt nr 156 i Statens vegvesen sin landsverneplan. Heile Den Trondhjemske Postvei gjennom Gulen kommune er freda.

Denne delen av Den Trondhjemske Postvei går mellom Postvåg i Halsvik og Rutledal, totalt ein strekning på 13 km på land og omlag 20 km over fjorden. I Postvåg, der postbåten la til, er den gamle postkaia og ruinane etter naustet bevart. Vegstrekningen mellom Halsvik og Eide er delvis opphavleg, nokre stader oppløyd og andre stader ligger den gamle traseen under Rv 57. Vidare mellom Haveland og Nordgulen er vegen bevart som ein grusa gardsveg, og lengre nord er den i mindre grad endra. Den går over Haveland steinkvelvbru frå 1913, og ved sida av denne er det bevarte rester etter ei eldre hellebru. Vegen går gjennom fleire gardstun, og er nokre stadar bygd på tørrmur. Over fjellet mot Rutledal er vegen lagt over to hellebruer frå omkring 1800; Nordgulen bru og Trangane bru. Vegparsellen ved Rutledal er under restaurering av Statens vegvesen, den sluttar ved Rutledal postkai og naust som framleis er bevart.

Postvegen er freda etter § 22a i kulturminnelova. Den Trondhjemske Postvei med tilhøyrande anlegg og ei sikringssone må få omsynssone bevaring kulturmiljø H570, med høvelege føresegner.

Verneverdige kulturminne og kulturmiljø frå nyare tid

Gjennom arbeidet med revidering av kommuneplanen kan kommunen medverke til at kulturminne og kulturmiljø kan få ny status. Dette kan gjerast gjennom aktiv bruk av omsynssone, føresegner og retningslinjer. Verneverdige bygningar, kulturminne og kulturmiljø vil på den måten få ein fordel, eller status, ved offentleg finansiering av restaureringsarbeid. Kommunane har gjennom dei nasjonale forventningane fått hovudansvaret for å identifisere, verdsetje og forvalte verneverdige kulturminne i tråd med nasjonale mål.

Kulturminneplan

Vi vil oppmode Gulen kommune om å vidareføre arbeidet med å utarbeide ein eigen kulturminneplan. Ein slik kulturminneplan vil vere med på å mobilisere innbyggjarane i kommunen til felles dugnad. Ein dugnad som på sikt kan utvikle identitet og tilknytning til eige nærmiljø, kulturminne og kulturmiljø. Denne identitet vil igjen vere ein viktig ressurs for lokal samfunnsutvikling, bygdeutvikling og framtidig næringsutvikling.

Gulen kommune kan gjennom arbeidet med kulturminneplan i tillegg medverke til at kulturminne og kulturmiljø kan få ein ny status. Bygningar, kulturminne og kulturmiljø kan på den måten få ein fordel ved offentleg finansiering av restaureringsarbeid, t.d. gjennom Norsk kulturminnefond. Vi vil tilrå kommunen å vurdere om det er kulturminne/kulturmiljø i utkast til kulturminneplan som bør inngå med omsynssone i kommuneplanen.

SEFRAK- registeret

Kommuneplanen sin arealdel 2020-2032, har fått ei fylldig omtale og oversikt på dei areala der det er opna opp for revisjon. Vi saknar likevel føresegner eller retningslinjene knytt til SEFRAK-registrerte kulturminne og kulturmiljø. I fleire av dei områda som no er peika ut for revisjon, finn vi SEFRAK-registrerte kulturminne. Sjølve SEFRAK- registeret kan vere eit upresist omgrep å bruke, ikkje alle bygningar, oppført før 1900, kom med i registeret. I tillegg er gjerne fleire bygningar, oppført rett før siste krig, gjenbruk av ein eller to langt eldre bygningar.

For å styrke kommuneplanen som eit effektivt reiskap for samfunnsstyring og -utvikling, vil vi tilrå Gulen kommune å ta med eit punkt om SEFRAK- registeret i retningslinjene / føresegnene til planen:

«Før ombygging eller riving av eldre SEFRAK-registrerte bygningar vert avgjort, skal det hentast inn fråsegn frå antikvarisk styresmakt (fylkeskommunen). I alle bygningar eldre enn 1930 skal fylkeskommunen som kulturminnestyresmakt få høve til å uttale seg med omsyn til restaurering av tak, kledning, fasademateriale og vindauge.

Kirkerundskrivet

Vi oppmodar Gulen kommune om å innarbeide Kirkerundskrivet i plandokumenta. Kirkerundskrivet (T-3/00), omtalar vern om kyrkjer og kyrkjegardar. Vi ber om at ei sone på 60 meter ut frå kyrkja vert markert i plankartet og ein omtale av Kyrkjerundskrivet i retningslinjene eller føresegnene til planen. Kyrkjerundskrivet finn de på linken under:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/t-300-kulturminne-kirke/id278976/>

Uttale til dei områda der det er opna for revisjon

Vi gjev her merknader til dei ulike områda, primært ut frå omsyn til nyare tids kulturminne. Vi minner likevel om at planar for tiltaka må som vanleg, sendast regional kulturminnemynde for uttale. Vi nyttar her kapittelnemninga for dei ulike innspela.

3.1 Arhaugen Sande

Bustadområde. Her ligg det spor etter tidlegare landbruksdrift i form av steingardar. Ved ei eventuell utbygging vil vi tilrå at desse steingardane får tillagt omsynssone H570 og med føresegner som seier at steingardane kal takast vare på. Tiltaket må sjåast i samanheng med andre forslag i same område; punkt 3.2 Ospeneset 6.2 Sande, 6.3 Sande småbåtlag og 1.1 Toftehågen.

3.2 Ospeneset - Sande

I området ligg det eit SEFRAK- registrert sjøbu bygt i grindverk frå omlag 1850. Sjøbua er oppført som eit grindbygg over 3 grinder. Her vil vi tilrå ei omsynssone H570 med føresegner som legg vekt på at naustet ikkje skal rivast.

3.3 Myrsvika - Dalsøyra

Like utanfor område ligg det ei rekkje med SEFRAK- registrerte kulturminne. Ein steinmur i området må takast vare på. I området ligg det i tillegg ei gamal steinbyggje, lastebryggje. Denne bryggja må takast vare på. Området må sjåast i samanheng med andre forslag i same område, 6.5 Myrsvika Dalsøyra og 6.6 Myrsvika Dalsøyra småbåtlag. For steinbyggja og området rundt vil vi tilrå omsynssone H570 med føresegner som seier at det ikkje kan gjerast endringar på den gamle steinbyggja/lastebyggja.

3.6 Myra - Byrknes

Området er føreslege til bustadområde. Feltet er eldre grunnlendt beitemark, kystlynghei med ein mosaikk av beiteareal og fjell i dagen. Her finst det fleire ruinar etter gamle fjøsar bygt i stein. Fjøsa er SEFRAK- registrerte kulturminne. Sett i samanheng med lyngmarka rundt, er dette kulturminne og kulturlandskapselement av høg kulturhistorisk verdi. Det bør gjerast ei nøye vurdering av om det er trong for å ta i bruk eit så gammalt kulturlandskap til bustadføre mål. Dei gamle gardfjøsane og eit romsleg område rundt må få omsynssone H570 og høvelege føresegner som kan ta vare på dette spesielle kystlandskapet.

4.1 Båtevegneset

Område med grunnlendt beitemark, hei-landskap med kystlynghei og eit område med torvmyr lengst mot aust. Det må takast omsyn til den markert steingardar i grenselinja. Her kan det nyttast omsynssone H570. Tiltak i sjø må avklarast med Bergens Sjøfartsmuseum.

Like aust for det planlagde bustadfeltet, frå Hellehaugane ved fjorden, langs nabogrensa mot Eggheim og opp mot vegen, ligg det ei markert geil eller ei teine. Geila er markert med steingard på begge sider og er godt synleg i landskapet. Ei slik geil må i dag reknast som eit spesielt viktig kulturminne og -element i kulturlandskapet. For heile geila, og med ei sone på kvar side, vil vi tilrå omsynssone H570 Bevaring av kulturmiljø og med høvelege føresegnar som seier at det ikkje kan gjerast endringar på geila.

4.4 Eidssaga - Sløvåg / Steinsøya

Arealet er avsett til hamn og næringsføremål. Landarealet er grunnlendt beitemark med fjell i dagen. Bergens sjøfartsmuseum må gje uttale til alle former for tiltak i sjø. Vi er einige i at reguleringsplan er naudsynt.

4.5 Vassvika

Ynskje om å legge til rette for utleigehytter. Opent kystlandskap med fjell i dagen. Tiltak i sjø må avklarast med Bergens sjøfartsmuseum. Området er tiltenkt bygging av utleigehytter. Kystlandskap, gammalt heilskapleg kulturlandskap prega av gjengroing og utbyggingsaktivitet. I kulturlandskapet er det framleis strukturar og spor etter tidlegare landbruksdrift.

4.1 Kalvøya

Kystlandskap med grunnlendt mark og fjell i dagen. Ligg i tilknytning til industriarealet. For dett området vil vi tilrå at det vert lagt vekt på landskapsomsyn.

4.2 Breivika

Tilrettelegging av utleigeeiningar. Ut i frå teksten, er det noko uklårt kva plassering som er tenkt. I området ligg det eit SEFRAK- registrert naust med mur av naturstein mot aust og mot sør. Trepanel mot nord. For dette naustet vil vi tilrå at det vert lagt til ei omsynssone H570 og føresegnar som legg vekt på at naustet ikkje skal rivast..

6.1 Prestesundet Eivindvik

Leggje til rette for bygging av naust og flytebrygge i strandsona. Ein steingard i bakkant av området må takast vare på, omsynssone H570 med høvelege føresegnar. Det må leggjast vekt på god tilpassing til landskapet og mist mogeleg inngrep. Tiltak i sjø må avklarast med Bergens sjøfartsmuseum.

6.2 Sande

Område lengst vest på Ospeneset er eit restareal med grunnlendt mark og fjell i dagen. Innover mot land ligg det landbruksareal med dyrka mark i aktiv drift. Strandsona er opne svaberg og med ei stigning på opp mot 6 meter over fjorden. Svaberga og det skogkledde neset danner innseglinga og innramminga mot dei opne sandstrendene og badeplassen i Sandevika. Området har høg verdi i landskapsamanheng og som rekreasjonsområde.

6.3 Sande småbåtanlegg

Området ligg i sundet vest for Ospeneset. Her er det planer om å leggje ut ein bølgedempar og småbåtanlegg. Våre merknader her vert som til punkt 6.2 Sande. Alle tiltak i sjø, må handsamast i tråd med uttale frå Bergens sjøfartsmuseum. Det bør og gjerast ei vurdering av korleis eit slikt anlegg med bølgedempar og småbåtanlegg vil påverke fjøresanden i strandsona lenger inne i Sandvika. Ut i frå landskapsomsyn, er dette eit tiltak vi ikkje kan tilrå. Må sjåast i lag med område 6.2 Sande.

6.5 Myrsvika Dalsøyra

Naustområde. Området har fleire SEFRAK- registrerte naust og syner at det er fleire ruinar etter eldre naust. Fjæra er rik på småstein, fjøremol. Dette tyder på at område kan ha vore nytta til naust over lang tid. Det same vitnar dei gamle steinvorrane i strandsona om. Området utgjer eit viktig maritimt kulturmiljø med restar etter gamle nausttuffer og steinvorrar. Dei gamle vorrane og nausta må takast vare på som eit samanhengande kulturmiljø. For heile område vil vi tilrå omsynssone H570 med føresegnar som seier at dei gamle vorrane ikkje kan endrast på og at dei

gamle naustruinane ikkje skal rivast. Vi gjer merksam på at gode naustområde har lang brukstid. Her kan difor finnast spor etter førhistoriske naust.

6.6 Myrsvika Dalsøyra småbåtanlegg

Småbåtanlegg i sjø. Våre merknader her vert som for område 6.5. I strandsona ligg det ei rekkje kulturminne av høg verdi. Tiltak i sjø må avklarast med Bergens sjøfartsmuseum.

6.8 Klauvågen Byrknes

Området ligg inntil KB23, avsett til kombinert bygging og anleggsføremål. Alle tiltak i sjø må leggjast fram for Bergens sjøfartsmuseum for vurdering.

6.9 Storevågneset

Område i sjø i tilknytning til areal avsett til fritidsbustader. Alle tiltak i sjø må avklarast med Bergens Sjøfartsmuseum.

6.11 Steinsvågen

Småbåtanlegg i sjø. Alle tiltak i strandsona og i sjø, må avklarast med Bergens sjøfartsmuseum.

7. Akvakultur

Alle tiltak i strandsona og i sjø, må avklarast med Bergens Sjøfartsmuseum. ROS- analysen må ta omsyn til kulturminne og landskap.

11.1 Toftehågen

Areal for badehus/sanitæranlegg og tilrettelagt badestrand. Anlegget må få ei god tilpassing til landskapet rundt. Regionalt viktig badestrand.

11.2 Brandangersundet - Rørvika - Bøye

Hamn /ventebøye. Bøya har tidlegare lege noko lenger mot sør i sundet. Tiltaket må avklarast med Bergens Sjøfartsmuseum

Vi vil også rå til at det blir lagt omsynssone på den tydelege og forseggjorte geila som ligg i austleg del av Ytre Oppedal og som følgjer den gamle utgarden/bøgarden rundt gardane i her i Ytre Oppedal.

På Riksantikvaren sine nettsider, ligg det ein eigen Eksempelsamling med føresegner og retningslinjer til kommuneplanen. Desse føresegnene kan med fordel tilpassast til bruk i Gulen kommune. Det er viktig at kvart område får gode retningslinjer som seier kva som kan tillatast eller ikkje tillatast. Riksantikvaren sin eksemplarsamling finn de på sidene nedanfor:

<https://ra.brage.unit.no/ra-xmlui/handle/11250/284201>

Uttale frå Bergen Sjøfartsmuseum

Saka har vore til vurdering ved Bergens Sjøfartsmuseum:

«Vårt ansvarsområde, etter føresegn til Lov av 9.juni 1978 nr. 50 om kulturminne, gjeld marine kulturminne og omfattar derfor sjø- og strandområda, samt vann og vassdrag. Bergens Sjøfartsmuseum er etter føresegna til Kulturminnelova marinarkeologisk uttalemuseum i forbindelse med alle tiltak som rårar sjøbotnen.

Museet er vidare rette myndigheit til å krevje undersøkingar ved tiltak, planer og utreiingar som vil kunne råke kulturminne under vann, og skal derfor underrettast ved oppstart av alle regulerings- og byggeplanar, samt andre tiltak som omfattar sjøareal. Vi minner om at undersøkingsplikta i Kulturminnelovas § 9 også gjeld for sjøbotnen og i vassdrag. Døme på tiltak i sjø er mudring/graving, utfylling/dumping, legging av vassleidningar, bygging av kaier, brygger, flytebrygger med meir. Særskild for kulturminne i vatn og sjø er Kulturminnelovas § 14 som inneber at skip- og skipslast eldre enn 100 år er statleg eigedom.

Vi har ikkje kapasitet til å sjå igjennom alle arealføremåla i sjø men vi nemner sjøområda kring Hille, Byrknesøya, Brekke, Skjerjehamn og Rutledal kor det har vore handel i eldre tid. Desse område er rekna som prioriterte område for marinarkeologi. Den gamle leia går mellom Koksøyna/Kvernøya og austover mot Gulafjorden før den vender nordover forbi Eivindvik og vidare mot Krakehellasundet.»

Oppsummering kulturminne

Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering **fremjar motsegn til planframlegget**. Motsegna er knytt til formelle manglar i høve kulturminneverdiar og som har vesentleg negativ verknad for myndeområdet som fylkeskommunen skal ivareta. Motsegna blir trekt dersom våre framlegg til føresegner vist i saksframlegget, vert teke med i planframlegget ved endeleg godkjenning.

Med heimel i plan- og bygningslova § 5-4 fremjar fylkesdirektøren for kultur, idrett og inkludering motsegn til følgande punkt i planen som ikkje er av prinsipiell karakter og som har vesentleg negativ verknad for regionale og nasjonale kulturminneinteresser:

1. Følgjande tekst må inn i avsnitt 3.2.2. Føresegner:
Alle tiltak innanfor område for spreidd utbygging skal sendast på høyring til regional kulturmynde.
Motsegn vert trekt dersom dette vert teken inn i føresegnene.
2. Følgjande tekst som omfattar automatisk freda kulturminne må inn i avsnitt 4.2.6 Føresegner:
Omsynssona omfattar automatisk freda kulturminne. Areal er freda i medhald av lov om kulturminne, og det er ikkje tillate med tiltak eller inngrep som er eigna til å øydelegge, skade, dekke til eller på annan måte utilbørleg skjemme kulturminnet, mellombels eller permanent. Tiltak som kan ha innverknad på automatisk freda kulturminne, skal leggjast fram for Vestland fylkeskommune.

OPPSUMMERING

Som nemnt innleiingsvis er bakgrunnen for denne fråsegna det arbeidsmøtet vi hadde med kommunen saman med fylkesmannen 23.04.2020. Vi har valt å kome med ei ganske omfattande attendemelding no, inkludert administrative motsegner på kulturminne. Vi meiner det er føremåls-tenleg både for kommunen og for oss å få inn desse innspela no, og når kommunen likevel skal gjere eit arbeid med gjennomgang av planutkastet. Når saka igjen kjem til offentleg ettersyn vil vi handsame saka politisk i fylkesutvalet.

Vi vil oppmode til å ta kontakt med oss for vidare dialog om planen og innhaldet i dette brevet. Ved hjelp av Skype og videokonferanse er det mogleg å arrangere arbeidsmøter med ein eller fleire sakshandsamarar på kort varsel.

Vi vil oppmode til å ta kontakt med oss også for å avtale møte i regionalt planforum. Det mest føremålstenlege vil vere å kome i møte når de har klart eit revidert utkast til plan, og slik at de kan innarbeide dei merknadane de får i dette møtet før de legg planen ut til vidare offentleg ettersyn.

Med helsing

Eva Katrine Ritland Taule
fagleiar

Torbjørn Hasund
seniorrådgjevar

Brevet er elektronisk godkjent og har difor ingen handskriven underskrift

Sakshandsamarar:

Torbjørn Hasund (planfagleg og landskap), Elisabeth Aune (akvakultur), Marianne Bugge (sentrumsavgrensing), Sigmund Bødal (samferdsle), Ida-Beate Mølmesdal (klima og energi), Berit Gjerland, Knut Åland, Inger Lena Gåsemyr og David Aasen Sandved (kulturarv)

Kopi til:

FYLKESMANNEN I

VESTLAND

STATENS VEGVESEN